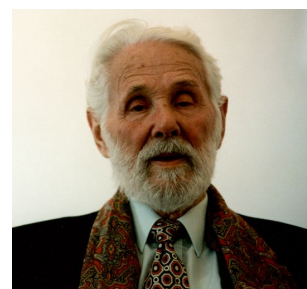

SYMCHA WAJS ur. 1911; Piaski

Tytuł fragmentu relacji	Stary Kirkut na Kalinowszczyźnie
Zakres terytorialny i czasowy	Lublin; dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	Lublin Lublin Stary Kirkut na Kalinowszczyźnie Kalinowszczyzna cmentarze Żydowskie cmentarz Tisza be-Aw

Stary Kirkut na Kalinowszczyźnie

Stary Kirkut na Kalinowszczyźnie, to jest najstarszy cmentarz żydowski w Lublinie. Powstał na początku XVI wieku. Tu są groby wszystkich znanych, zasłużonych ludzi, którzy żyli w tym okresie w Lublinie. Pierwszy nagrobek na tym cmentarzu pochodzi z 1541 roku. Był tu pochowany Żyd imieniem Kopelman. Pochowani tu są najwięksi uczeni żydowscy z Lublina i nie tylko z Lublina, np. Marszał w 1579 roku. Wielu, wielu innych ludzi. Pochowani tu są też najświetniejsi lekarze, np. Montalto tu został pochowany. Jest tu gdzieś jego grób. Tu jest też grób z 1579 roku znanego rabina Majer Aszkenaze. Obok niego jest pochowana jego małżonka. Jest tu też grób jednego z twórców chasydyzmu polskiego z XVIII wieku. Grób ten wystawiono w 1815 roku. Właściwie on nie był rabinem, był tylko "rabi". Każdego roku do 1939 w dzień tzw. "tyszy bajów" [wł. Tisza be-Aw], to znaczy w dzień dziewiąty miesiąca Aw - tak się złożyło, że on zmarł w dniu, w którym została zniszczona Wielka Świątynia w Jerozolimie. Przypadkowo zbiegły się te dwie daty. W tym dniu właśnie, dziewiątego Aw, na ulicy Siennej i na Ruskiej zawsze było pełno ludzi. Wszyscy szli do jego grobu. Przychodzili tu, zapalali świece, i zostawiali karteczki. Przychodząc tam każdy Żyd zostawia taką karteczkę. Oni składają te karteczki, prośby do tego wielkiego Chasyda, żeby im pomógł w jakiejś sprawie. Dużo grobów pochodzi z XVI wieku. To jest związane z wielką ustawą wydaną przez króla Polski, która regulowała prawa i przywileje Żydów w Lublinie. Tylko w Lublinie. Są dokumenty, podaje to Bałaban i Nissenbaum, że już jakieś ślady życia żydowskiego w Lublinie pochodzą z 1396 roku. W 1544 roku ten teren został przyznany przez starostę Tenczyńskiego Gminie Żydowskiej. Więc tu już musiało być jakieś życie żydowskie. Według statystyki Lublin w tamtym okresie, w 1550 roku miał około 5 do 6 tysięcy mieszkańców. W tym było ponad 800 Żydów, którzy wtedy już tu mieszkali. Praw żadnych Żydzi niestety nie mieli aż do 1568 roku. To jest przyjęte jako najważniejszy dokument dla Żydów lubelskich. Od tego czasu byli tutaj legalnie.

Data i miejsce nagrania	1999-12-01, Lublin
Rozmawiał/a	Barbara Odonus, Marta Kubiszyn
Transkrypcja	Marta Kubiszyn
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"

